

Programación Docente de Historia dos Instrumentos Saxofón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA HISTORIA DOS INSTRUMENTOS DE SAXOFÓN

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ				Antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da evolución histórica dos instrumentos. Coñecemento das características construtivas, funcionamento acústico e posibilidades técnicas e expresivas con relación ao repertorio. .
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T8, T14, T16, T17
XERAIS	X10, X12, X14, X16, X20, X26
ESPECÍFICAS	EI2, EI3, EI5, EI6, EI7

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer intérpretes e profesores máis representativos das distintas escolas de saxofón. Evolución e comprensión. O saxofón como instrumento de vento e a súa técnica, a familia dos saxofóns	T2, X20, EI3,
Realizar e presentar traballos sobre contidos relacionados coa materia, con interese documental e de investigación.	T1, T8, X10, EI6
Coñecer, aplicar e interpretar os criterios e a evolución estilística do repertorio ao longo da historia do instrumento.	T1, X10, X12, EI2
Relacionar as diferentes manifestacións artísticas e pensamentos filosóficos e estéticos para unha maior comprensión da estética de cada momento.	T2, T4, X12, X16, EI3, EI5,
Analizar e realizar comentarios críticos acerca de textos sobre estética, historia, análise e outros aspectos que nos axuden a unha formación de calidade.	T2, T4, T14, X10, X12, X14, EI7
Adquirir o hábito de ler e escoitar música de tal xeito que nos permita profundizar e reflexionar sobre a obra musical como obra de arte e mostrar interese polos eventos e acontecementos en torno ao mundo do saxofón e a súa literatura nos diferentes estilos: asistencia a cursos, charlas, concertos, conferencias, encontros.	T2, T4, T8, T16, T17, X26, EI7

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Evolución	1. Evolución histórica do saxofón como instrumento de vento, dende a súa invención ata o día de hoxe. 1.1. Acústica. Física dos tubos sonoros. O saxofón como tubo sonoro. A familia de saxofóns. - 1.2. Evolución das características construtivas e de funcionamento acústico da familia de saxofóns. 1.3. O saxofón moderno: descrición das súas características construtivas. Mantemento e conservación. Aspectos fundamentais na elección do instrumento	3
A escola francesa e a escola moderna	2. A escola francesa de saxofón, eixo e punto de partida da escola clásica de saxofón: M. Mule. 2.1. Personaxes máis influentes dentro da historia do saxofón. 2.2. M. Mule, S. Racher e os seus alumnos. - 2.3. A escola moderna de saxofón: J. M. Londeix. - 2.4. Profesores e intérpretes internacionais. Profesores e intérpretes en España. Profesores e intérpretes en Galicia.	3
Evolución técnica.	3.1 O saxofón clásico, características estilísticas. - 3.2 O saxofón no jazz. - 3.3 O saxofón contemporáneo	4
Estilo e estética.	4. Estudo das características inherentes a cada xénero, estilo e estética da literatura para o instrumento. Características da linguaxe instrumental da familia dos saxofóns, nas distintas épocas estudadas. - 4.1. A análise como ferramenta indispensable para o traballo e comprensión da evolución estilística do repertorio. - 4.2 Coñecemento do repertorio solista, de cámara, orquestral, e diversas agrupacións e formacións aparecidas ao longo da historia do instrumento.	2

Traballos	5. Traballo de investigación: obxectivos, estrutura e exposición do mesmo . - 5.1 Lectura e comentario crítico de textos relacionados co saxofón. - 5.2 Lectura á vista. - 5.3 Audicións comparadas de diferentes obras do repertorio saxofonístico dos séculos XIX, XX e XXI. - 5.4 Lectura de textos relacionados coa literatura para saxofón (autobiografías, artigos etc.). Programación dun monográfico, si é o caso en función da temática escollida no traballo escrito.	2
Avaliación		2
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación sobre contidos programados na materia.	10	30	40
Investigar sobre aspectos relacionados coas programacións docentes, materiais didácticos e unidades didácticas.	4	42	46
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas sobre diferentes metodoloxías e probas teóricas sobre contidos relacionados na materia.	2	2	4
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación. Traballo persoal.	Demostrar capacidades na claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública dun traballo de investigación, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes e evitar en todo momento o plaxio. Programación dun monográfico sobre a temática escollida no traballo escrito.	T1, T2, T4, T8, X10, X12, X14, E17	50%
Proba práctica. Exposición pública	Poñer en práctica todos os contidos da materia, preparación de audicións, monográficos e concertos.	T14, T16, T17, X20, X26, E12, E13, E15, E16	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Traballo escrito	Demostrar as capacidades de síntese e de desenvolvemento dunha temática relacionada cos contidos tratados durante o cuatrimestre. Exposición pública do traballo escrito.	T1, T2, T4, T8, X10, X12, X14, E17	50%
Proba escrita	Proba escrita elaborada con preguntas relacionadas cos contidos da materia.	T14, T16, T17, X20, X26, E12, E13, E15, E16	50%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ASENSIO SEGARRA, MIGUEL. Adolphe Sax y la fabricación del saxofón. Rivera editores 1999.
 ASENSIO SEGARRA, MIGUEL. Historia del saxofón. Rivera editores 2004
 CHAUTEPS, KIENTZY, LONDEIX. El saxofón. Labor 1998.
 HORWOOD, WALLY. Adolphe Sax 1814-1894. Egon Publishers Ltd 1992
 HAINE, M Y De KEYSER. Instruments Sax. Catálogo. Musée des instruments de Musique, Bruselas, 2013
 INGHAM, R Y OTROS. The Cambridge Companion to the saxophone. Cambridge University Press, Cambridge, UK, 1998
 KIENTZY, D. Saxologie. Nova música 1991.

KIENTZY, D. Les sons multiples aux saxophones. Salabert 1982.
LONDEIX, J.M. 150 years of music for saxophone. Roncorp 1994
LONDEIX, J.M. Hello! mr. sax. Alphonse Leduc 1989
LONDEIX, J. M. Méthode pour étudier le saxophone. Henry Lemoine, 1997
PERRIN, M. Le saxophone, sa historie, sa technique son utilisatin dans l'orchestre D'Aujourd'hui, Coll 1997
RONKIN, B. The orchestral saxophonist. Roncorp
ROUSSEAU, EUGENE. Marcel Mule: sa vie et le saxophone. Etoile Music 1982
TEAL L.. A arte de tocar o saxofón. Sumi-Bierchard-Music (Miami), 1997 Trad. por: Raúl Gutiérrez
TERRIEN, P. Y OTROS. Une Histoire du saxophone par les méthodes parues en France 1846.-1942. Ed. Delatour. France, 2006.
JAMES C. UMBLE. Jean.Marie Londeix master of the modern saxophone. Roncorp, 2000

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

Revistas e periódicos especializados

Les cahiers du saxophone

ASAFRA

ASE

APES

Quodlibet

BOE e DOG.

Recursos web

Existen unha gran cantidade de páxinas na rede entre as que destacamos:

www.adolphesax.com

www.classicsax.com

www.dornpub.com/sax

Programación Docente de Instrumento Principal Saxofón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA INSTRUMENTO PRINCIPAL SAXOFÓN

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	6	6	6	6	6	6			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ				antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzcan á interpretación do repertorio mais representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adquirir un control sobre tódolos parámetros do son e aspectos que definen a calidade sonora en tódolos rexistros, nos distintos instrumentos da familia de saxofóns propostos	T3, T13, X6, E14,
Mostrar sentido autocrítico que permita profundizar na técnica e interpretación das obras propostas para adquirir un repertorio de maior interese artístico.	T1, T6, T13, T17, X21, E15
Mostrar interese por diferentes manifestacións artísticas., especialmente concertos nas que se producen estreos de obras e actividades multiculturais, para despertar o espírito crítico do alumnado.	T15, X24, E16
Interpretar obras representativas de distintos estilos do repertorio para saxofóns, en público, de memoria, con coherencia técnica e expresiva, capacidade comunicativa e interese artístico.	T15, X1, X3, E11,
Interpretar obras e estudos representativos do repertorio contemporáneo para saxofóns en distintas combinacións e recursos instrumentais: saxofón só, saxofóns e electrónica, saxofóns e audiovisuais.	T13, X3, X6, E11, E10
Práctica da lectura a vista: recursos. Exercicios prácticos Conseguir unha lectura á vista fluída para poder interpretar nas diferentes formacións propostas con saxofóns.	T13, X1, E16
Análise de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, ect. Adestramento progresivo da memoria	T2, X21, E12,
Utilizar indistintamente calquera instrumento da familia dos saxofóns, con especial atención ao cuarteto clásico, soprano, alto, tenor e barítono.	T13, T15, X6, E10
Coñecer as diversas convencións interpretativas do repertorio para saxofóns que permita interpretar ao alumnado con criterio propio distintos textos da literatura do instrumento, con especial atención ao repertorio contemporáneo.	T2, X19, E12, E14

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Estudo da técnica	1.1 O son: timbre, dinámicas, flexibilidade de intervalos, serie armónica, articulacións, textura 1.2 As escalas: estudo de tódolos parámetros técnicos e expresivos: Respiración, capacidade pulmonar, articulación, velocidade, homoxeneidade entre rexistros, pulsación...	TODAS
Estudo da técnica	2.1. Interrelación entre afinación e dinámicas. 2.2 Homoxeneidade entre rexistros. 2.3 A respiración circular en legato e staccato. 2.4 Utilización da respiración circular en obras e estudos propostos. 2.5 O dobre picado e triple staccato. 2.6 Utilización do dobre picado en obras e estudos propostos	TODAS
A frase musical	3.1 Análise da frase musical. Coñecemento das linguaxes utilizada nos estudos e obras propostos. 3.2 Recursos expresivos e técnicos nos textos musicais do saxofón clásico. 3.3 Recursos expresivos e técnicos en obras e estudos contemporáneos. 3.4 Análise de partituras. Contextualización, análise formal, armónico e estilístico das partituras propostas.	TODAS

Lectura á vista.	4.1 Práctica da lectura a vista: recursos. 4.2 Exercicios prácticos.	4
A memoria musical	5. 1 Análisis de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, ect. 5. 2 Adestramento progresivo da memoria	4
A audición pública.	6.1 Normas de comportamento a seguir nas audicións e concertos tanto en calidade de interprete como de ointe	2
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación. Execución de escalas e os seus respectivos arpexios en distintas combinacións e articulacións a petición do profesorado segundo o programado no cuadrimestre. Introducción aos estudos e obras programados no cuadrimestre. Traballo desenvolvido nas clases e na práctica individual, nas que se presentarán os estudos e obras.	12	144	156
Actividades extraacadémicas. Investigar sobre aspectos inherentes ao feito musical que nos axuden a conseguir unha interpretación de calidade e interese artístico. Lectura e análise bibliográfica de intérpretes e compositores, diferentes manuais de estética e historia da música. Asistir tanto no propio centro coma fóra deste a cursos, concursos, conferencias, exposicións, congresos e diferentes actividades de interese para a formación do alumnado Escoitar audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado tanto para saxofóns como doutros instrumentos de diferentes formacións e estéticas.	2	18	20
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Audición pública - 3. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas (avaliación de técnica e interpretación) mediante recitais e audicións públicas e observación na clase, probas teóricas e intercambios orais, realización de traballos de búsqueda de información e investigación.	2	2	4
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación. Traballo persoal.	Mostrar interese nas clases individuais e no traballo persoal para a adquisición das competencias a desenvolver en cada unha das actividades de ensinanza aprendizaxe programadas. Aproveitar os recursos horarios postos á disposición do alumnado.	T1, T2, T3, X1, X19, X24 E16, E110	20%
Audición pública.	<p>Mostrar a adquisición das competencias necesarias para presentar un programa de audición coherente co estilo musical e de interese artístico. Para a avaliación deste criterio prográmanse dúas probas específicas:</p> <p>Proba técnica con exercicios técnicos propostos polo profesor, estudos e traballos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre. Tódalas escalas e un mínimo de catro estudos por cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 30%.</p> <p>Audición pública. Valoraranse os hábitos posturais tanto en grupo como individual e a posta en escea para audicións e concertos. A audición pública: o alumnado en calidade de intérprete e ointe. O alumno interpretará un mínimo de dúas obras ao longo do cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 50%</p>	T6, T13, T15, T17, X3, X6, , X21, E1, E12, E14, E15, E110	80%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto acontece, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Audición pública	<p>Mostrar a adquisición das competencias necesarias para presentar un programa de audición coherente co estilo musical e de interese artístico. Para a avaliación deste criterio programanse dúas probas específicas:</p> <p>Proba técnica con exercicios técnicos propostos polo profesor, estudos e traballos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre. Tódalas escalas e un mínimo de catro estudos por cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 30%.</p> <p>Audición pública. Valoraranse os hábitos posturais tanto en grupo como individual e a posta en escea para audicións e concertos. A audición pública: o alumnado en calidade de intérprete e ointe. O alumno interpretará un mínimo de dúas obras ao longo do cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 50%</p>	T1, T2, T3, X1, X19, X24 E16, E110	80%
Exame escrito	Mostrar o coñecemento sobre contidos técnicos e de interpretación sobre obras e estudos propostos no cuadrimestre	T6, T13, T15, T17, X3, X6, , X21, E1, E12, E14, E15, E110	80%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ESTUDOS

DELANGE, C. - Colección de estudos sobre técnicas contemporáneas
 LAUBA, C. - 9 Estudos LONDEIX, J.M. - Estudos variados. A. Leduc
 LONDEIX, J.M. - Nuevos estudos variados. A. Leduc
 PIAZZOLLA; A. - Tango Estudos
 PROST, N. - 14 Études Contemporaines. Ed. Fuzeau.
 VENTAS, A. 25 Estudos Caprichos. Ed. Boileau
 SAXOFÓN SÓ
 BACH, J.S. / KYNASTON, K. Six Cello Suites. Advance Music
 BACH, J.S/ HEKKEMA, R. Bach for saxophone. Schott Music
 EIRAS, J. Diacronías I para saxofón barítono só. Dos Acordes
 ELOY, C. - Saxotaure para saxofón alto só.
 JOLAS, B. - Episodio cuarto para saxofón tenor só. Billaudot
 RUEFF, J. - Sonata para saxofón alto só. A. Leduc
 SCELSE, G. - Maknongan para saxofón baixo ou barítono. Salabert
 SCELSE, G. - Tres pezas para saxofón soprano só. Salabert
 TORRES, J. - Épodo. Saxofón tenor só.
 VOLKER H. - Buon natale Fratello Fritz para saxo soprano e tenor. Breitkopf.

SAXOFÓN E PIANO

BOUTRY, R. Divertimento. Ed. Leduc
 BOUTRY, R. Sonata. Ed. Leduc
 DEBUSSY, C/ DAVID, V. Rhapsodie pour saxophone et orch. Ed. Lemoine
 DECRUCK, F. Pieces Françaises. Ed. Lemoine
 DESENCLOS, A. - Preludio Cadencia e Final para saxofón alto e piano. Leduc
 DENISOV, E. - Deux Pieces. A. Leduc
 CRESTON, P. - Sonata . Templeton
 HINDEMITH, P. - Sonata. Schott
 MILHAUD, D. Scaramouche. Salabert
 MIHALOVICI, M. - Chant premier para saxofón tenor e piano. Heugel
 NODAIRA, I. - Arabesco para saxofón alto e piano. H. Lemoine
 PASCAL. Cl. Sonatine. Ed. Durand
 TAKASHI, Y. - Fuzzy bird sonata para saxofón alto e piano. Billaudot
 TISNE, A. - Espaces irradiés para saxofón alto e piano. Choudens.

SAXOFÓN E ELECTRÓNICA

BERGER, K.G. - Link. SME
 BERGER, K.G. - Mâts. SME
 CAVANNA, A. - Goutte d'or blues para saxofón e banda magnética. Salabert
 DECOUST, M.M. - Olos para saxofón tenor e dispositivo electrónico. Salabert
 FOURNIER, M.H. - Cinco musas para saxofóns e electrónica. Arfact
 LAUZURICA, G. - Solo para saxofón barítono e cinta. Inédita.
 RISSET, J.C. - Saxtractor para saxofóns soprano e tenor e cinta. Leduc
 RISSET, J.C. - Voilements para saxofón e dispositivo electroacústico. Salabert
 ROSSÉ, F. - Ost-atem para saxofón tenor e dispositivo electroacústico. Adr
 SOREVAL, I. - Anamorphoses IV. Inédita

REPERTORIO CONCERTANTE:

CONSTANT, M. - Concertante para saxofón alto e orquestra. Ricordi
 DEBUSSY, C. - Rapsodia para orquestra e saxofón alto. Durand
 DENISOV, E. - Concerto para saxofón alto e orquestra. Sikorski
 DUBOIS, P.M. - Concerto para saxofón alto e orquestra. A. Leduc
 DUBOIS, P.M. - Concertstuck. Leduc

GLAZOUNOV, A. - Concerto en mib para saxofón alto e orquestra. A. Leduc

REPERTORIO DE CÁMARA:

ALLA, T. - Offshore para cuarteto de saxofóns. Fuzeau.

APERGHIS, G. - Signaux para cuarteto de saxofóns. Salabert

CARLOSEMA, B. - L' eau para cuarteto de saxofones. Fuzeau

DIBETTA, P. - Vents pluvieux para saxo alto, flauta e clarinete. Fuzeau

DONATONI, F. - Rash para cuarteto de saxofones. Ricordi.

JOLAS, B. - Points d'ôr para un saxofonista (S, A, T, B) e 15 instrumentos. Billaudot

NODAIRA, I. - Cuarteto de saxofóns. H. Lemoine

ROSSE, F. - Ximix dous saxofóns sopranos. Fuzeau

STOKCHAUSEN, K. - Knabenduettt para dous saxofóns. Stockhausen

Direccions web de interese:

www.adolphesax.com

www.ricoreeds.com

www.imslp.org

www.sheetmusicarchive.net

www.fagotizm.narod.ru

www.chamber-music.org

www.iucat.iu.edu

www.catalogodecompositores.com

Programación Docente de Instrumento Saxofón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA INSTRUMENTO SAXOFÓN I-II-III-IV

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	9	9	9	9					Observacións	
	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ				Antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzcan á interpretación do repertorio mais representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X8, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adquirir un control sobre tódolos parámetros do son e aspectos que definen a calidade sonora en tódolos rexistros, nos distintos instrumentos da familia de saxofóns propostos	T1, X8, E14
Mostrar sentido autocrítico que permita profundizar na técnica e interpretación das obras propostas para adquirir un repertorio de maior interese artístico.	T2, X21, E11
Mostrar interese por diferentes manifestacións artísticas, especialmente concertos nas que se producen estreos de obras e actividades multiculturais, para despertar o espírito crítico do alumnado.	T2, T3, X24, E110
Interpretar obras representativas de distintos estilos do repertorio para saxofóns, en público, de memoria, con coherencia técnica e expresiva, capacidade comunicativa e interese artístico.	T13, X1, X3, E110
Interpretar obras e estudos representativos do repertorio contemporáneo para saxofóns en distintas combinacións e recursos instrumentais: saxofón só, saxofóns e electrónica, saxofóns e audiovisuais.	T13, X3, E110
Práctica da lectura a vista: recursos. Exercicios prácticos Conseguir unha lectura á vista fluída para poder interpretar nas diferentes formacións propostas con saxofóns.	T1, X2, E17
Análise de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, ect. Adestramento progresivo da memoria	T8, X24, E12,
Utilizar indistintamente calquera instrumento da familia dos saxofóns, con especial atención ao cuarteto clásico, soprano, alto, tenor e barítono.	T15, X6, E17
Coñecer as diversas convencións interpretativas do repertorio para saxofóns que permita interpretar ao alumnado con criterio propio distintos textos da literatura do instrumento, con especial atención ao repertorio contemporáneo.	T6, T17, X19, E15, E16,

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
TÉCNICA	<p>Son: Práctica da embocadura. Timbre, dinámica, flexibilidade, etc. Vibrato Homoxeneidade dos rexistros / Rexistro demasiado agudo</p> <p>Velocidade e articulación: Estudo de escalas a diferentes velocidades e con diferentes articulacións..Exercicios para producir varios tipos de staccato. Traballo sobre exercicios mecánicos aplicados ao repertorio.</p> <p>Afinación: Control da afinación en todos os rexistros</p> <p>Postura e respiración: Ampliación e control da capacidade respiratoria. Adquisición de hábitos posturais correctos</p>	TODAS
INTERPRETACIÓN	<p>Repertorio: repertorio solista. camerístico, saxofón + novas tecnoloxías, repertorio contemporáneo e desenvolvemento de novo repertorio.</p> <p>Estilos: técnicas de interpretación tradicional e contemporánea. Estudo de instrumentos afíns.</p> <p>Memoria: Desenvolvemento do control da memoria. Interpretación de memoria.</p> <p>1º Vista: Práctica e control da lectura a primeira vista.</p>	TODAS

	Improvisación: Práctica da creatividade e a improvisación. Elementos do fraseo: Identificación e produción dos factores implicados no proceso de fraseo; liña, cor, motivo, frase, tensión, relaxación, cadencias, etc ...	
ACTITUDE	Actitude profesional: Práctica da análise técnica, formal, harmónica e estética do repertorio. Actitude e xesto na actuación diante do público. Coñecemento dos principios mecánicos e acústicos do saxofón, así como o seu mantimento. Coñecemento dos criterios interpretativos aplicables segundo o tempo e o estilo. Control emocional: Canalización positiva do estrés emocional cando se realiza unha obra en público. Técnicas de estudo: Adquisición de hábitos de estudo. Desenvolvemento da autocrítica. Constancia no estudo. Traballo concreto sobre os exercicios e estudos propostos. .Propostas efectivas, coherentes e concretas.	TODAS
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación. Execución de escalas e os seus respectivos arpeخيos en distintas combinacións e articulacións a petición do profesorado segundo o programado no cuatrimestre. Introducción aos estudos e obras programados no cuatrimestre. Traballo desenvolvido nas clases e na práctica individual, nas que se presentarán os estudos e obras.	18	220	238
Actividades extraacadémicas. Investigar sobre aspectos inherentes ao feito musical que nos axuden a conseguir unha interpretación de calidade e interese artístico. Lectura e análise bibliográfico de intérpretes e compositores, diferentes manuais de estética e historia da música. Asistir tanto no propio centro coma fóra deste a cursos, concursos, conferencias, exposicións, congresos e diferentes actividades de interese para a formación do alumnado Escoitar audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado tanto para saxofóns como doutros instrumentos de diferentes formacións e estéticas.	4	24	28
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Audición pública - 3. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas (avaliación de técnica e interpretación) mediante recitais e audicións públicas e observación na clase, probas teóricas e intercambios orais, realización de traballos de búsqueda de información e investigación.	2	2	4
Total de horas por cuatrimestre			270

6. Avaliación

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Caderno de aula	Mostrar interese nas clases individuais e no traballo persoal para a adquisición das competencias a desenvolver en cada unha das actividades de ensinanza aprendizaxe programadas. Tódalas escalas e un mínimo de seis estudos por cuatrimestre. Demostrar o dominio e control na execución de estudos e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. O alumno traballará un mínimo de tres obras ao longo do cuatrimestre. Unha delas deberá ser transcripción (cuatrimestres I e III) e de estética contemporánea (cuatrimestres II e IV)	T1, T2, T3, T6, T8, T15, X2, X8, X19, X21, X24, E11, E12, E16, E17	20%
Audición de aula/Rúbrica	Interpretar un mínimo de dous estudos propostos polo profesor e traballados ao longo do cuatrimestre.	T13, X1, X3, X6, X8, X21, E11, E12, E14, E15, E10	30%
Audición pública/Rúbrica	Interpretar um mínimo de duas obras traballadas ao longo do cuatrimestre.	T13, T17, X1, X3, X6, X8, X21, E11, E12, E14, E15, E10	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-December-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Audición pública/Rúbrica	Demostrar a adquisición das competencias necesarias para presentar un programa de audición coherente co estilo musical e de interese artístico. Para a avaliación deste criterio programanse dúas probas específicas: Proba técnica con exercicios técnicos propostos polo profesor, estudos e traballados desenvolvidos ao longo do cuatrimestre. Tódalas escalas e un mínimo de seis estudos por cuatrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 30%.	T13, T17, X1, X3, X6, X8, X21, E11, E12, E14, E15, E10	80%

	Audición pública. O alumno interpretará un mínimo de dúas obras traballadas ao longo do cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 50%		
Exame escrito	Demostrar o coñecemento sobre contidos técnicos e de interpretación sobre obras e estudos propostos no cuadrimestre.	T1, T2, T3, T6, T8, T15, X2, X8, X19, X21, X24, E1, E2, E6, E7	20%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Métodos

Bois, C.	31871 façons...
Grasser, D.	Chops
Iturralde P.	Los armónicos en el saxofón
Londeix, J.M.	De la justesse d'intonation
Londeix, J.M.	Le Détaché
Londeix, J.M.	Exercices Mécaniques - Vol.1
Londeix, J.M.	Exercices Mécaniques - Vol.2
Londeix, J.M.	Exercices Mécaniques - Vol.3
Londeix, J.M.	Les Gammes Conjointes et en Intervalles
Rascher, S.	Top Tones for the Saxophone

Estudos

Bozza, E.	12 Études caprice
Dubois, P.M.	16 Études Variées
Elert, K.	25 Capricen Und Sonate fur saxophone solo
Koechlin, C.	15 Études
Lacour, G.	28 Études
Londeix, J.M.	Nouvelle Études Variées
Piazzolla, A.	Tango Études
Prati, H.	Approche de la musique contemporaine - Vol.1
Prati, H.	Approche de la musique contemporaine - Vol.2
Prost, N.	18 Advances Etudes
Salleras, D.	Études Caprices
Senon, G.	16 Études Rythmo-Techniques
Ventas, A	28 Estudios-Caprichos

Obras clásicas

Bariller, R.	Rapsodie Bretonne
Beytelmann, G.	8 airs autour du tango
Bonneau, P.	Caprice en forme de valse
Boutry, R.	Divertimento
Caplet, A.	Légende
Creston, P.	Sonata
Debussy, C.	Rapsodie
Decruck, F.	Sonate en Ut #
Dubois, P. M.	Concerto
Dubois, P. M.	Divertissement
Glazounov, A	Concerto
Gotkovsky, I.	Brilliance
Heiden, B.	Sonata
Hindemith, P.	Sonata
Ibert, J.	Concertino da camera
Maurice, P.	Tableaux de Provence
Michat, J.D.	Back to Bach
Milhaud, D.	Scaramouche
Montbrun, G.	Six pièces musicales d'étude
Muczinsky, R.	Sonata
Pascal, C.	Sonatina
Sancan, P.	Lamento et Rondó
Schmitt, F.	Légende
Scott, A.	Paquito
Schulhoff, E.	Hot Sonate
Tomasi, H.	Ballade

Villalobos Fantasia
Williams, J. Escapades

Obras contemporáneas

Angulo, M. Bisonante
Alís, R. Ámbitos
Cockcroft, B. Melburne Sonata
Cockcroft, B. Ku Ku
Cockcroft, B. Beat Me
Denisov, E. Deux Pièces
Jolas, B. Épisode Quatrième
Lauba, C. Estudios
Michat, J.D. Road Book
Noda, R. Improvisation I
Noda, R. Improvisation II
Noda, R. Improvisation III
Noda, R. Mai
Prieto, C. Divertimento
Prieto, C. Sonata op.19
Risset, JC. Diptère
Risset, JC. Reprises
Risset, JC. Rumeur
Rossé, F. Adriana
Rossé, F. Lobuk Constriktor
Rossé, F. Scriu numele tau
Scelsi, G. Maknongan
Scelsi, G. Tre pezzi
Wildberger, J. Portrait

Transcripciones

Albinoni, T. Oboe Concerto no2
Bach, J.S. Cello suites
Bach, J.S. Flute Sonata G minor
Bach, J.S. Flute Partita
Bach, J.S. Oboe Concerto BWV 1056
Bach, J. S/Hekkema, R. Bach for saxophone
Bartok, B. 6 Romanian Folk Dances
de Falla, M. 7 Canciones Populares
Glazounov, A. Chand du Menestrel
Glazounov,A./Fernández, A. Elegie
Lebrun, C. Oboe Concerto no1
Marcello, A. Oboe Concerto
Ravel, M. Sonatina
Schubert, F. Sonata Arpeggione
Schumann, R. Adagio & Allegro
Schumann, R. Drei Romanzen Op. 94
Telemann, G.P. 12 Fantasias

www.sheetmusicarchive.netwww.fagotizm.narod.ruwww.chamber-music.orgwww.iucat.iu.eduwww.catalogodecompositores.com

		No competente	Competencia básica	Competencia media	Competencia avanzada
Posición e control corporal	Posición corporal	Non controla a posición do instrumento con respecto ao corpo	Ten unha posición axeitada do instrumento con respecto ao corpo, pero con tensión.	Ten unha posición axeitada do instrumento con respecto ao corpo, sen tensións, pero non é capaz de tocar sempre de modo natural e relaxado.	Ten unha posición adecuada do instrumento con respecto ao corpo e posúe o control para tocar relaxado en calquera situación.
	Respiración	Non utiliza a respiración diafragmática nin ten a Capacidade adecuada ao seu nivel.	Utiliza a respiración diafragmática, pero non controla a columna continua do aire así como a presión e velocidade adecuadas para a produción do son.	Controla a respiración diafragmática, controla a columna continua do aire así como a presión e velocidade adecuadas para a produción do son.	Ten absoluto control sobre a respiración diafragmática, a columna continua do aire e a presión e velocidade adecuadas para a produción do son e emprégao de xeito excelente no discurso musical.

	Embocadura	Non ten una posición da embocadura adecuada que lle permita desenvolver as súas posibilidades sonoras.	A posición da embocadura é correcta, pero non ten un bo control sobre o son e fáltale resistencia.	A posición da embocadura permítelle ter o control sobre o son e a afinación cunha boa resistencia.	A posición da embocadura é adecuada, permítelle controlar perfectamente a calidade do son e a afinación ademais de ter flexibilidade na interpretación.
Porcentaxe		10 %			
Son	Afinación	Non é consciente da afinación.	Comeza a ser consciente da afinación e a utilizar os mecanismos adecuados para conseguila.	Sente a afinación e adoita Controlala normalmente.	Domina e controla todos os aspectos da afinación.
	Vibrato	Non utiliza o vibrato.	Utiliza o vibrato, pero só de maneira artificial.	Utiliza o vibrato como recurso expresivo.	Enriquece o son e o fraseo utilizando o vibrato máis adecuado en cada momento.
	Emisión	Non ten un control axeitado na emisión.	A emisión comeza a ser precisa.	A emisión é precisa e estable en xeral, pero non en todos os rexistros nin en todas as dinámicas.	Controla e utiliza todos os tipos de emisión e aplícaa a todosos rexistros e dinámicas.
Porcentaxe		20 %			
Dominio técnico	Dixitación e mecanismo	Non coordina o movemento dos dedos	Controla con regularidade o movemento dos dedos. Coñece as dixitacións e Utilízaas correctamente.	Controla o movemento dos dedos con regularidade e coñece diferentes dixitacións que utiliza na interpretación.	Controla e domina o movemento dos dedos con regularidade en todos os rexistros e coñece diferentes digitaciones.
	Tipos de articulación	Non é capaz de diferenciar os distintos tipos de articulación	É capaz de realizar con solvencia limitada os diferentes tipos de articulacións.	É capaz de realizar con independéncia e soltura os diferentes tipos de articulacións adecuándose aos diferentes estilos do repertorio.	Domina toda a gama de articulacións con gran riqueza interpretativa e adecuándose aos diferentes estilos do repertorio.
	Agónica e dinámica	Non é capaz de realizar as mínimas Variacións agónicas e dinámicas	É capaz de producir diferentes agónicas e dinámicas, pero non as controla regularmente.	Ten unha gama agónica e Dinámica bastante diferenciada pero non a utiliza sempre que interpreta	Domina unha ampla gama de agónicas e dinámicas e é capaz de aplicala en calquera situación
	Legato	Presenta dificultade no legato de intervalos simples.	Liga con claridade os intervalos sinxelos pero os complexos carecen de limpeza	Liga en xeral con limpeza e á velocidade adecuada.	Controla o legato perfectamente en todos os rexistros e velocidades.
Porcentaxe		25 %			
Interpretación	Coñecemento e adecuación aos estilos	Non adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais	Adapta lixeiramente a interpretación aos diferentes estilos musicais, aínda que non é capaz de diferenciarlos con claridade.	Adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais, non sempre é capaz de diferenciarlos e interpretalos con claridade, pero cumpre coas normas establecidas para cada estilo.	Adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais, é capaz de diferenciarlos con claridade e interpretar todo o repertorio coas normas establecidas para cada estilo.

	Control rítmico	Non mide ben e non posúe control do pulso	Mide ben, aínda que con algún erro e pulso pouco estable.	A medida é precisa, pero os tempos non son sempre adecuados para o seu nivel.	A medida é sempre precisa e os tempos correctos para o seu nivel.
	Fraseo musical	A interpretación non ten en conta o fraseo musical.	Percíbese na interpretación unha liña de fraseo incipiente que comeza a marcar as formas.	A interpretación ten en conta o fraseo a nivel xeral, pero permanece demasiado vinculado ás indicacións escritas.	É capaz de realizar interpretacións expresivas, con fraseo musical propio, e obtén un bo equilibrio de niveis e calidades de son resultantes.
	Comprensión da estrutura formal da obra e o seu contexto histórico e estilístico	Non ten os Coñecementos sobre a estrutura formal nin o contexto compositivo das obras adecuados o seu nivel.	Recoñece a estrutura formal das obras con axuda do profesor e ten a información básica do seu contexto compositivo.	Recoñece con autonomía a estrutura formal das obras e obtén en por si a información do contexto das obras.	Recoñece con autonomía a estrutura formal das obras, coñece con precisión o contexto compositivo e aplica todo iso para lograr unha interpretación sólida e coherente, adecuada ao seu nivel
Porcentaxe					25 %
Coordinación no conxunto	Coordinación co pianista	Non existe coordinación co pianista	Existe coordinación co pianista acompañante.	Existe unha boa coordinación co pianista acompañante	A coordinación co pianista acompañante é excelente e o resultado é o adecuado segundo nivel.
Porcentaxe					10 %
Posta en escea	Interpretación e expresividade en público	Non logra unha Interpretación expresiva cando está ante o público, non é comunicativo e non transmite emoción a través das obras de repertorio	É pouco comunicativo cando está ante o público, pero logra transmitir certa expresión nas súas interpretacións.	É expresivo e comunicativo cando está ante o público, aínda que lle custa proxectar emoción e saber transmitir a expresión da música en todos os estilos.	Consegue expresarse a través da linguaxe da música en todos os seus estilos, logra transmitir a emoción en cada interpretación e é altamente comunicativo ante o público.
	Presencia escénica	Os protocolos da posta en escena non son adecuados (actitude persoal, saúdos, indumentaria, etc.).	Os protocolos da posta en escena son válidos, pero bastante mellorables en canto a actitude e presenza escénica.	Os protocolos da posta en escena son correctos Transmitindo unha boa imaxe no escenario.	A imaxe que proxecta no escenario é excelente e cumpre con todos os protocolos establecidos.
	Control escénico	Non é capaz de controlar a ansiedade escénica, ata o punto de que afecta negativamente á súa interpretación	É capaz de manter o control escénico, aínda que a interpretación vese minguada pola ansiedade escénica.	É capaz de controlar parcialmente a ansiedade escénica e defender boas interpretacións das obras.	É capaz de controlar a ansiedade escénica e transformala nunha experiencia positiva á hora de interpretar en público.
Porcentaxe					10 %

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

Programación Docente de Instrumento-Saxofón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA INSTRUMENTO SAXOFÓN V-VI-VII

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					10	10	10		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ				Antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzcan á interpretación do repertorio mais representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X8, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adquirir un control sobre tódolos parámetros do son e aspectos que definen a calidade sonora en tódolos rexistros, nos distintos instrumentos da familia de saxofóns propostos	T1, X8, E14
Mostrar sentido autocritico que permita profundizar na técnica e interpretación das obras propostas para adquirir un repertorio de maior interese artístico.	T2, X21, E11
Mostrar interese por diferentes manifestacións artísticas., especialmente concertos nas que se producen estreos de obras e actividades multiculturais, para despertar o espírito crítico do alumnado.	T2, T3, X24, E110
Interpretar obras representativas de distintos estilos do repertorio para saxofóns, en público, de memoria, con coherencia técnica e expresiva, capacidade comunicativa e interese artístico.	T2, T3, X24, E110
Práctica da lectura a vista: recursos. Exercicios prácticos Conseguir unha lectura á vista fluída para poder interpretar nas diferentes formacións propostas con saxofóns.	T13, X3, E110
Práctica da lectura a vista: recursos. Exercicios prácticos Conseguir unha lectura á vista fluída para poder interpretar nas diferentes formacións propostas con saxofóns.	T1, X2, E17
Análise de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, ect. Adestramento progresivo da memoria	T8, X24, E12,
Utilizar indistintamente calquera instrumento da familia dos saxofóns, con especial atención ao cuarteto clásico, soprano, alto, tenor e barítono.	T15, X6, E17
Coñecer as diversas convencións interpretativas do repertorio para saxofóns que permita interpretar ao alumnado con criterio propio distintos textos da literatura do instrumento, con especial atención ao repertorio contemporáneo.	T6, T17, X19, E15, E16,

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
TÉCNICA	Son: Práctica da embocadura. Timbre, dinámica, flexibilidade, etc. Vibrato Homoxeneidade dos rexistros / Rexistro demasiado agudo Velocidade e articulación: Estudo de escalas a diferentes velocidades e con diferentes articulacións..Exercicios para producir varios tipos de staccato. Traballo sobre exercicios mecánicos aplicados ao repertorio. Afinación: Control da afinación en todos os rexistros Postura e respiración: Ampliación e control da capacidade respiratoria. Adquisición de hábitos posturais correctos	TODAS
INTERPRETACIÓN	Memoria: Desenvolvemento do control da memoria. Interpretación de memoria. 1º Vista: Práctica e control da lectura a primeira vista. Improvisación: Práctica da creatividade e a improvisación. Elementos do fraseo: Identificación e produción dos factores implicados no proceso de fraseo; liña, cor, motivo, frase, tensión, relaxación, cadencias, etc ...	TODAS

ACTITUDE	<p>Actitude profesional: Práctica da análise técnica, formal, harmónica e estética do repertorio. Actitude e xesto na actuación diante do público. Coñecemento dos principios mecánicos e acústicos do saxofón, así como o seu mantimento. Coñecemento dos criterios interpretativos aplicables segundo o tempo e o estilo.</p> <p>Control emocional: Canalización positiva do estrés emocional cando se realiza unha obra en público.</p> <p>Técnicas de estudo: Adquisición de hábitos de estudo. Desenvolvemento da autocritica. Constancia no estudo. Traballo concreto sobre os exercicios e estudos propostos. .Propostas efectivas, coherentes e concretas.</p>	TODAS
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación. Execución de escalas e os seus respectivos arpxios en distintas combinacións e articulacións a petición do profesorado segundo o programado no cuatrimestre. Introducción aos estudos e obras programados no cuatrimestre. Traballo desenvolvido nas clases e na práctica individual, nas que se presentarán os estudos e obras.	20	244	264
Actividades extraacadémicas. Investigar sobre aspectos inherentes ao feito musical que nos axuden a conseguir unha interpretación de calidade e interese artístico. Lectura e análise bibliográfico de intérpretes e compositores, diferentes manuais de estética e historia da música. Asistir tanto no propio centro coma fóra deste a cursos, concursos, conferencias, exposicións, congresos e diferentes actividades de interese para a formación do alumnado Escoitar audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado tanto para saxofóns como doutros instrumentos de diferentes formacións e estéticas.	2	30	32
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Audición pública - 3. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas (avaliación de técnica e interpretación) mediante recitais e audicións públicas e observación na clase, probas teóricas e intercambios orais, realización de traballos de búsqueda de información e investigación.	2	2	4
Total de horas por cuatrimestre			300

6. Avaliación

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Caderno de aula	Mostrar interese nas clases individuais e no traballo persoal para a adquisición das competencias a desenvolver en cada unha das actividades de ensinanza aprendizaxe programadas. Un mínimo de seis estudos por cuatrimestre. Demostrar o dominio e control na execución de estudos e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.O alumno traballará un mínimo de tres obras ao longo do cuatrimestre. Unha delas deberá ser transcripción (cuatrimestres V e VII) e de estética contemporánea (cuatrimestre VI)	T1, T2, T3, T6, T8, T15, X2, X8, X19, X21, X24, E1, E2, E6, E7	20%
Audición de aula/Rúbrica	Interpretar un mínimo de dous estudos propostos polo profesor e traballados ao longo do cuatrimestre.	T13, X1, X3, X6, X8, X21, E1, E2, E4, E5, E10	30%
Audición pública/Rúbrica	Interpretar un mínimo de dúas obras traballadas ao longo do cuatrimestre.	T13, T17, X1, X3, X6, X8, X21, E1, E2, E4, E5, E10	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Audición pública	<p>Demostrar a adquisición das competencias necesarias para presentar un programa de audición coherente co estilo musical e de interese artístico. Para a avaliación deste criterio programanse dúas probas específicas:</p> <p>Proba técnica con exercicios técnicos propostos polo profesor, estudos e traballados desenvolvidos ao longo do cuatrimestre. Tódalas escalas e un mínimo de catro estudos por cuatrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 30%.</p> <p>Audición pública. Valoraranse os hábitos posturais tanto en grupo como individual e a posta en escea para audicións e concertos. A audición pública: o alumnado en calidade de intérprete e ointe. O alumno interpretará un mínimo de dúas obras ao longo do cuatrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 50%</p>	T13, T17, X1, X3, X6, X8, X21, E1, E2, E4, E5, E10	80%
Exame escrito	Demostrar o coñecemento sobre contidos técnicos e de interpretación sobre obras e estudos propostos no cuatrimestre	T1, T2, T3, T6, T8, T15, X2, X8, X19,	20%

		X21, X24, E11, E12, E16, E17	
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Métodos			
Bois, C.	31871 façons...		
Grasser, D.	Chops		
Iturralde P.	Los armónicos en el saxofón		
Londeix, J.M.	De la justesse d'intonation		
Londeix, J.M.	Le Détaché		
Londeix, J.M.	Exercises Mécaniques - Vol.1		
Londeix, J.M.	Exercises Mécaniques - Vol.2		
Londeix, J.M.	Exercises Mécaniques - Vol.3		
Londeix, J.M.	Les Gammes Conjointes et en Intervalles		
Rascher, S.	Top Tones for the Saxophone		
Estudos			
Attahir, B.	Études obstinées		
Bozza, E.	12 Études caprice		
Delangle, C. / Varios	Études Contemporaines - Vol.1		
Delangle, C. / Varios	Études Contemporaines - Vol.2		
Dubois, P. M.	16 Études de Virtuosité		
Jollet, J.C.	15 Études pour Saxophone		
Karg-Elert, S.	25 Caprices Op. 153a - Vol.1		
Karg-Elert, S.	25 Caprices Op. 153a - Vol.2		
Lauba, C.	Estudios		
Paganini, N.	24 Études Caprice		
Rode, P. / Fagant, E.	24 Caprices		
Salleras, D.	Estudios para saxofón		
Tully, A.	New Saxophone Etudes		
Obras clásicas			
Adams, J.	Concerto		
Albright, W.	Sonata		
Constant, M.	Concertante		
Corniot, R.	Eglogue et Danse Pastorale		
David, V.	Arches		
David, V.	Éclat d'échos		
David, V.	Échos éclatés		
David, V.	L'éveil de la toupie		
David, V.	Mirages		
David, V.	Nuée Ardente		
David, V.	Pulse		
David, V.	Sillage		
Desenclos, A.	Prelude, cadence et final		
Dubois, P. M.	Konzertstück		
Escaich, T.	Le chant des ténèbres		
Escaich, T.	Lutte		
Gotkovsky, I.	Concerto		
Gotkovsky, I.	Variations Pathétiques		
Ibert, J.	Concertino da camera		
Ienon, J.A.	Distances within me		
Kalinkovich, G.M.	Concerto Capriccio		

Larsson, L. E.	Concerto
Martin, F.	Ballade
Maslanka, D.	Sonata
Michat, JD.	Back to BACH
Michat, JD.	Pasta Concerto
Michat, JD.	Shams
Mihalovici, M.	Chant Premier
Rueff, J.	Concertino
Rueff, J.	Sonata
Sancan, P.	Lamento et Rondo
Swerts, P.	Klonos
Swerts, P.	Kotekan
Tomasi, H.	Concerto
TV,J,	Grab It
TV,J,	Garden of love
Waignein, A.	Rhapsody
Yoshimatsu, T.	Fuzzy Bird Sonata

Obras contemporáneas

Alís, R.	Ámbitos
Alla, T.	Birds
Alla, T.	Digital
Alla, T.	Discoidal
Alonso, G.	El gran cabrón
Arpegghis, G.	Alter ego
Arroyo, J.	Sikuri I
Berio, L.	Sequenza VIIb
Berio, L.	Sequenza Ixb
Eiras, J.	Diacronias
Buquet, G.	L'astre Échevalé
Charles, A.	Strenght
Denisov E.	Sonate
Donatoni, F.	Hot
Erkoreka, G.	Duduk I
Gaspar, J.	Rumor de frío II
Grisey, G.	Anubis et Nout
Havel, C.	Oxyton
Hurel,P.	Opcit
Ito, H.	The angel of despair
Jodlowsky, P.	Collapsed
Lauba, C	Dream in a bar
Lauba, C.	Hard
Lauba, C.	Stan
López López, J.M.	El margen de Indefinición
Mantovani, B.	L'incandescence de la bruine
Mefano, P.	Periple
Naon, L.	Senderos que bifurcan
Netti, G.	Necessità d'Interrogare il cielo
Nodaira, I.	Arabesque III
de Pablo, L.	Oculto
Posadas, A.	Anábasis
Posadas, A.	Veredas
Prieto, C.	Divertimento
Rossé, F.	Le frêne égaré
Sánchez-Verdú, J.	Miralh
Sotelo, M.	Muros de dolor
Stockhausen, K.	In Freundschaft
Takemitsu, T.	Distance
Tanada, F.	Mysterious Morning III

Torres, J. Épodo
Xenakis, I. Dmaathen

Transcripciones

Albéniz, I. Suite Española
Bach, J.S. Chromatic Fantasy
Bach, J.S. Violin partitas
Borne, F. Fantaisie Brillante sur des airs de "Carmen"
Brahms, J. Cello Sonata
Britten, B. Six Metamorphoses after Ovid, Op. 49
Doppler, F. Hungarian Fantasy
de Falla, M. La Vida Breve
Franck, C. Violin Sonata
Khachaturian, A. Violin Concerto
Poulenc, F. Oboe Sonata
Ravel, M. Le tombeau de Couperin
Ravel, M. Tzigane
Saint-Saëns, C. Introduction et rondo capriccioso
Saint-Saëns, C. Sonate pour basson
Telemann, G.P. 12 Fantasias
Vitali, T.A. Chaconne

www.sheetmusicarchive.netwww.fagotizm.narod.ruwww.chamber-music.orgwww.iucat.iu.eduwww.catalogodecompositores.com**Rúbrica**

		No competente	Competencia básica	Competencia media	Competencia avanzada
Posición e control corporal	Posición corporal	Non controla a posición do instrumento con respecto ao corpo	Ten unha posición axeitada do instrumento con respecto ao corpo, pero con tensión.	Ten unha posición axeitada do instrumento con respecto ao corpo, sen tensións, pero non é capaz de tocar sempre de modo natural e relaxado.	Ten unha posición adecuada do instrumento con respecto ao corpo e posúe o control para tocar relaxado en calquera situación.
	Respiración	Non utiliza a respiración diafragmática nin ten a Capacidade adecuada ao seu nivel.	Utiliza a respiración diafragmática, pero non controla a columna continua do aire así como a presión e velocidade adecuadas para a produción do son.	Controla a respiración diafragmática, controla a columna continua do aire así como a presión e velocidade adecuadas para a produción do son.	Ten absoluto control sobre a respiración diafragmática, a columna continua do aire e a presión e velocidade adecuadas para a produción do son e emprégao de xeito excelente no discurso musical.
	Embocadura	Non ten una posición da embocadura adecuada que lle permita desenvolver as súas posibilidades sonoras.	A posición da embocadura é correcta, pero non ten un bo control sobre o son e fáltale resistencia.	A posición da embocadura permítelle ter o control sobre o son e a afinación cunha boa resistencia.	A posición da embocadura é adecuada, permítelle controlar perfectamente a calidade do son e a afinación ademais de ter flexibilidade na interpretación.
Porcentaxe					10 %
Son	Afinación	Non é consciente da afinación.	Comeza a ser consciente da afinación e a utilizar os mecanismos adecuados para conseguila.	Sente a afinación e adoita Controlala normalmente.	Domina e controla todos os aspectos da afinación.

	Vibrato	Non utiliza o vibrato.	Utiliza o vibrato, pero só de maneira artificial.	Utiliza o vibrato como recurso expresivo.	Enriquece o son e o fraseo utilizando o vibrato máis adecuado en cada momento.
	Emisión	Non ten un control axeitado na emisión.	A emisión comeza a ser precisa.	A emisión é precisa e estable en xeral, pero non en todos os rexistros nin en todas as dinámicas.	Controla e utiliza todos os tipos de emisión e aplícaa a todosos rexistros e dinámicas.
Porcentaxe	20 %				
Dominio técnico	Dixitación e mecanismo	Non coordina o movemento dos dedos	Controla con regularidade o movemento dos dedos. Coñece as dixitacións e Utilizaas correctamente.	Controla o movemento dos dedos con regularidade e coñece diferentes dixitacións que utiliza na interpretación.	Controla e domina o movemento dos dedos con regularidade en todos os rexistros e coñece diferentes digitaciones.
	Tipos de articulación	Non é capaz de diferenciar os distintos tipos de articulación	É capaz de realizar con solvencia limitada os diferentes tipos de articulacións.	É capaz de realizar con independència e soltura os diferentes tipos de articulacións adecuándose aos diferentes estilos do repertorio.	Domina toda a gama de articulacións con gran riqueza interpretativa e adecuándose aos diferentes estilos do repertorio.
	Agónica e dinámica	Non é capaz de realizar as mínimas Variacións agónicas e dinámicas	É capaz de producir diferentes agónicas e dinámicas, pero non as controla regularmente.	Ten unha gama agónica e Dinámica bastante diferenciada pero non a utiliza sempre que interpreta	Domina unha ampla gama de agónicas e dinámicas e é capaz de aplicala en calquera situación
	Legato	Presenta dificultade no legato de intervalos simples.	Liga con claridade os intervalos sinxelos pero os complexos carecen de limpeza	Liga en xeral con limpeza e á velocidade adecuada.	Controla o legato perfectamente en todos os rexistros e velocidades.
Porcentaxe	25 %				
Interpretación	Coñecemento e adecuación aos estilos	Non adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais	Adapta lixeiramente a interpretación aos diferentes estilos musicais, aínda que non é capaz de diferenciarlos con claridade.	Adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais, non sempre é capaz de diferenciarlos e interpretalos con claridade, pero cumpre coas normas establecidas para cada estilo.	Adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais, é capaz de diferenciarlos con claridade e interpretar todo o repertorio coas normas establecidas para cada estilo.
	Control rítmico	Non mide ben e non posúe control do pulso	Mide ben, aínda que con algún erro e pulso pouco estable.	A medida é precisa, pero os tempos non son sempre adecuados para o seu nivel.	A medida é sempre precisa e os tempos correctos para o seu nivel.
	Fraseo musical	A interpretación non ten en conta o fraseo musical.	Percíbese na interpretación unha liña de fraseo incipiente que comeza a marcar as formas.	A interpretación ten en conta o fraseo a nivel xeral, pero permanece demasiado vinculado ás indicacións escritas.	É capaz de realizar interpretacións expresivas, con fraseo musical propio, e obtén un bo equilibrio de niveis e calidades de son resultantes.

	Comprensión da estrutura formal da obra e o seu contexto histórico e estilístico	Non ten os Coñecementos sobre a estrutura formal nin o contexto compositivo das obras adecuados o seu nivel.	Recoñece a estrutura formal das obras con axuda do profesor e ten a información básica do seu contexto compositivo.	Recoñece con autonomía a estrutura formal das obras e obtén en por si a información do contexto das obras.	Recoñece con autonomía a estrutura formal das obras, coñece con precisión o contexto compositivo e aplica todo iso para lograr unha interpretación sólida e coherente, adecuada ao seu nivel	
Porcentaxe						25 %
Coordinación no conxunto	Coordinación co pianista	Non existe coordinación co pianista	Existe coordinación co pianista acompañante.	Existe unha boa coordinación co pianista acompañante	A coordinación co pianista acompañante é excelente e o resultado é o adecuado segundo nivel.	
Porcentaxe						10 %
Posta en escea	Interpretación e expresividade en público	Non logra unha Interpretación expresiva cando está ante o público, non é comunicativo e non transmite emoción a través das obras de repertorio	É pouco comunicativo cando está ante o público, pero logra transmitir certa expresión nas súas interpretacións.	É expresivo e comunicativo cando está ante o público, aínda que lle custa proxectar emoción e saber transmitir a expresión da música en todos os estilos.	Consegue expresarse a través da linguaxe da música en todos os seus estilos, logra transmitir a emoción en cada interpretación e é altamente comunicativo ante o público.	
	Presencia escénica	Os protocolos da posta en escena non son adecuados (actitude persoal, saúdos, indumentaria, etc.).	Os protocolos da posta en escena son válidos, pero bastante mellorables en canto a actitude e presenza escénica.	Os protocolos da posta en escena son correctos Transmitindo unha boa imaxe no escenario.	A imaxe que proxecta no escenario é excelente e cumpre con todos os protocolos establecidos.	
	Control escénico	Non é capaz de controlar a ansiedade escénica, ata o punto de que afecta negativamente á súa interpretación	É capaz de manter o control escénico, aínda que a interpretación vese minguada pola ansiedade escénica.	É capaz de controlar parcialmente a ansiedade escénica e defender boas interpretacións das obras.	É capaz de controlar a ansiedade escénica e transfórmala nunha experiencia positiva á hora de interpretar en público.	
Porcentaxe						10 %

Programación Docente de Instrumento Saxofón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA INSTRUMENTO SAXOFÓN VIII

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	SAXOFÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								12	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ				antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzcan á interpretación do repertorio mais representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15, T17
XERAI	X1, X3, X6, X8, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adquirir un control sobre tódolos parámetros do son e aspectos que definen a calidade sonora en tódolos rexistros, nos distintos instrumentos da familia de saxofóns propostos	T1, X8, E14
Mostrar sentido autocrítico que permita profundizar na técnica e interpretación das obras propostas para adquirir un repertorio de maior interese artístico.	T2, X21, E11
Mostrar interese por diferentes manifestacións artísticas., especialmente concertos nas que se producen estereos de obras e actividades multiculturais, para despertar o espírito crítico do alumnado.	T2, T3, X24, E10
Interpretar obras representativas de distintos estilos do repertorio para saxofóns, en público, de memoria, con coherencia técnica e expresiva, capacidade comunicativa e interese artístico.	T13, X1, X3, E10
Interpretar obras e estudos representativos do repertorio contemporáneo para saxofóns en distintas combinacións e recursos instrumentais: saxofón só, saxofóns e electrónica, saxofóns e audiovisuais.	T13, X3, E10
Práctica da lectura a vista: recursos. Exercicios prácticos Conseguir unha lectura á vista fluída para poder interpretar nas diferentes formacións propostas con saxofóns.	T1, X2, E17
Análise de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, ect. Adestramento progresivo da memoria	T8, T13, X24, E12,
Utilizar indistintamente calquera instrumento da familia dos saxofóns, con especial atención ao cuarteto clásico, soprano, alto, tenor e barítono.	T15, X6, E17
Coñecer as diversas convencións interpretativas do repertorio para saxofóns que permita interpretar ao alumnado con criterio propio distintos textos da literatura do instrumento, con especial atención ao repertorio contemporáneo.	T6, T17, X19, E15, E16,

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
TÉCNICA	<p>Son: Práctica da embocadura. Timbre, dinámica, flexibilidade, etc. Vibrato Homoxeneidade dos rexistros / Rexistro demasiado agudo</p> <p>Velocidade e articulación: Estudo de escalas a diferentes velocidades e con diferentes articulacións..Exercicios para producir varios tipos de staccato. Traballo sobre exercicios mecánicos aplicados ao repertorio.</p> <p>Afinación: Control da afinación en todos os rexistros</p> <p>Postura e respiración: Ampliación e control da capacidade respiratoria. Adquisición de hábitos posturais correctos</p>	TODAS
INTERPRETACIÓN	<p>Memoria: Desenvolvemento do control da memoria. Interpretación de memoria.</p> <p>1º Vista: Práctica e control da lectura a primeira vista.</p> <p>Improvisación: Práctica da creatividade e a improvisación.</p> <p>Elementos do fraseo: Identificación e produción dos factores implicados no proceso de fraseo; liña, cor, motivo, frase, tensión, relaxación, cadencias, etc ...</p>	TODAS

ACTITUDE	<p>Actitude profesional: Práctica da análise técnica, formal, harmónica e estética do repertorio. Actitude e xesto na actuación diante do público. Coñecemento dos principios mecánicos e acústicos do saxofón, así como o seu mantimento. Coñecemento dos criterios interpretativos aplicables segundo o tempo e o estilo.</p> <p>Control emocional: Canalización positiva do estrés emocional cando se realiza unha obra en público.</p> <p>Técnicas de estudo: Adquisición de hábitos de estudo. Desenvolvemento da autocritica. Constancia no estudo. Traballo concreto sobre os exercicios e estudos propostos. .Propostas efectivas, coherentes e concretas.</p>	TODAS
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación. Execución de escalas e os seus respectivos arpejos en distintas combinacións e articulacións a petición do profesorado segundo o programado no cuatrimestre. Introducción aos estudos e obras programados no cuatrimestre. Traballo desenvolvido nas clases e na práctica individual, nas que se presentarán os estudos e obras.	18	288	306
Actividades extraacadémicas. Investigar sobre aspectos inherentes ao feito musical que nos axuden a conseguir unha interpretación de calidade e interese artístico. Lectura e análise bibliográfica de intérpretes e compositores, diferentes manuais de estética e historia da música. Asistir tanto no propio centro coma fóra deste a cursos, concursos, conferencias, exposicións, congresos e diferentes actividades de interese para a formación do alumnado Escoitar audicións de diferentes intérpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado tanto para saxofóns como doutros instrumentos de diferentes formacións e estéticas.	2	44	46
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Audición pública - 3. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas (avaliación de técnica e interpretación) mediante recitais e audicións públicas e observación na clase, probas teóricas e intercambios orais, realización de traballos de búsqueda de información e investigación.	4	4	8
Total de horas por cuatrimestre			360

6. Avaliación

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Caderno de aula	Mostrar interese nas clases individuais e no traballo persoal para a adquisición das competencias a desenvolver en cada unha das actividades de ensinanza aprendizaxe programadas. Un mínimo de seis estudos por cuatrimestre. Demostrar o dominio e control na execución de estudos e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. O alumno traballará un mínimo de tres obras ao longo do cuatrimestre. Unha delas deberá ser de estética contemporánea.	T1, T2, T3, T6, T8, T15, X2, X8, X19, X21, X24, E11, E12, E16, E17	20%
Audición de aula/Rúbrica	Interpretar un mínimo de dous estudos propostos polo profesor e traballados ao longo do cuatrimestre.	T13, X1, X3, X6, X8, X21, E11, E12, E14, E15, E10	20%
Audición pública/Rúbrica	Interpretar un mínimo de dúas obras traballadas ao longo do cuatrimestre.	T13, T17, X1, X3, X6, X8, X21, E11, E12, E14, E15, E10	60%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Audición pública	<p>Mostrar a adquisición das competencias necesarias para presentar un programa de audición coherente co estilo musical e de interese artístico. Para a avaliación deste criterio programanse dúas probas específicas:</p> <p>Proba técnica con exercicios técnicos propostos polo profesor, estudos e traballados desenvolvidos ao longo do cuatrimestre. Tódalas escalas e un mínimo de catro estudos por cuatrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 30%.</p> <p>Audición pública. Valoraranse os hábitos posturais tanto en grupo como individual e a posta en escea para audicións e concertos. A audición pública: o alumnado en calidade de intérprete e ointe. O alumno interpretará un mínimo de dúas obras ao longo do cuatrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 50%</p>	T13, T17, X1, X3, X6, X8, X21, E11, E12, E14, E15, E10	80%
Exame escrito	Mostrar o coñecemento sobre contidos técnicos e de interpretación sobre obras e estudos propostos no cuatrimestre	T1, T2, T3, T6, T8, T15, X2, X8, X19, X21, X24, E11, E12,	20%

		EI6, EI7
ERASMUS		
<p>Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.</p>		
<p>Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.</p>		
7. Alumnado con necesidades educativas especiais		
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos		
Métodos		
Bois, C.	31871 façons...	
Grasser, D.	Chops	
Iturralde P.	Los armónicos en el saxofón	
Londeix, J.M.	De la justesse d'intonation	
Londeix, J.M.	Le Détaché	
Londeix, J.M.	Exercises Mécaniques - Vol.1	
Londeix, J.M.	Exercises Mécaniques - Vol.2	
Londeix, J.M.	Exercises Mécaniques - Vol.3	
Londeix, J.M.	Les Gammes Conjointes et en Intervalles	
Rascher, S.	Top Tones for the Saxophone	
Estudos		
Attahir, B.	Études obstinées	
Bozza, E.	12 Études caprice	
Delangle, C. / Varios	Études Contemporaines - Vol.1	
Delangle, C. / Varios	Études Contemporaines - Vol.2	
Dubois, P. M.	16 Études de Virtuosité	
Jollet, J.C.	15 Études pour Saxophone	
Karg-Elert, S.	25 Caprices Op. 153a - Vol.1	
Karg-Elert, S.	25 Caprices Op. 153a - Vol.2	
Lauba, C.	Estudios	
Paganini, N.	24 Études Caprice	
Rode, P. / Fagant, E.	24 Caprices	
Salleras, D.	Estudios para saxofón	
Tully, A.	New Saxophone Etudes	
Obras clásicas		
Adams, J.	Concerto	
Albright, W.	Sonata	
Constant, M.	Concertante	
Corniot, R.	Eglogue et Danse Pastorale	
David, V.	Arches	
David, V.	Éclat d'échos	
David, V.	Échos éclatés	
David, V.	L'éveil de la toupie	
David, V.	Mirages	
David, V.	Nuée Ardente	
David, V.	Pulse	
David, V.	Sillage	
Desenclos, A.	Prelude, cadence et final	
Dubois, P. M.	Konzertstück	
Escaich, T.	Le chant des ténèbres	
Escaich, T.	Lutte	
Gotkovsky, I.	Concerto	
Gotkovsky, I.	Variations Pathétiques	
Ibert, J.	Concertino da camera	
Ienon, J.A.	Distances within me	
Kalinkovich, G.M.	Concerto Capriccio	
Larsson, L. E.	Concerto	

Martin, F.	Ballade
Maslanka, D.	Sonata
Michat, JD.	Back to BACH
Michat, JD.	Pasta Concerto
Michat, JD.	Shams
Mihalovici, M.	Chant Premier
Rueff, J.	Concertino
Rueff, J.	Sonata
Sancan, P.	Lamento et Rondo
Swerts, P.	Klonos
Swerts, P.	Kotekan
Tomasi, H.	Concerto
TV,J,	Grab It
TV,J,	Garden of love
Waignein, A.	Rhapsody
Yoshimatsu, T.	Fuzzy Bird Sonata

Obras contemporáneas

Alís, R.	Ámbitos
Alla, T.	Birds
Alla, T.	Digital
Alla, T.	Discoidal
Alonso, G.	El gran cabrón
Arpeghis, G.	Alter ego
Arroyo, J.	Sikuri I
Berio, L.	Sequenza VIIb
Berio, L.	Sequenza Ixb
Eiras, J.	Diacronias
Buquet, G.	L'astre Échevalé
Charles, A.	Strenght
Denisov E.	Sonate
Donatoni, F.	Hot
Erkoreka, G.	Duduk I
Gaspar, J.	Rumor de frío II
Grisey, G.	Anubis et Nout
Havel, C.	Oxyton
Hurel,P.	Opcit
Ito, H.	The angel of despair
Jodlowsky, P.	Collapsed
Lauba, C	Dream in a bar
Lauba, C.	Hard
Lauba, C.	Stan
López López, J.M.	El margen de Indefinición
Mantovani, B.	L'incandescence de la bruine
Mefano, P.	Periple
Naon, L.	Senderos que bifurcan
Netti, G.	Necessità d'Interrogare il cielo
Nodaira, I.	Arabesque III
de Pablo, L.	Oculto
Posadas, A.	Anábasis
Posadas, A.	Veredas
Prieto, C.	Divertimento
Rossé, F.	Le frêne égaré
Sánchez-Verdú, J.	Miralh
Sotelo, M.	Muros de dolor
Stockhausen, K.	In Freundschaft
Takemitsu, T.	Distance
Tanada, F.	Mysterious Morning III
Torres, J.	Ėpodo

Xenakis, I. Dmaathén

www.sheetmusicarchive.net
www.fagotizm.narod.ru
www.chamber-music.org
www.iucat.iu.edu
www.catalogodecompositores.com

Rúbrica

		No competente	Competencia básica	Competencia media	Competencia avanzada
Posición e control corporal	Posición corporal	Non controla a posición do instrumento con respecto ao corpo	Ten unha posición axeitada do instrumento con respecto ao corpo, pero con tensión.	Ten unha posición axeitada do instrumento con respecto ao corpo, sen tensións, pero non é capaz de tocar sempre de modo natural e relaxado.	Ten unha posición adecuada do instrumento con respecto ao corpo e posúe o control para tocar relaxado en calquera situación.
	Respiración	Non utiliza a respiración diafragmática nin ten a Capacidade adecuada ao seu nivel.	Utiliza a respiración diafragmática, pero non controla a columna continua do aire así como a presión e velocidade adecuadas para a produción do son.	Controla a respiración diafragmática, controla a columna continua do aire así como a presión e velocidade adecuadas para a produción do son.	Ten absoluto control sobre a respiración diafragmática, a columna continua do aire e a presión e velocidade adecuadas para a produción do son e emprégao de xeito excelente no discurso musical.
	Embocadura	Non ten una posición da embocadura adecuada que lle permita desenvolver as súas posibilidades sonoras.	A posición da embocadura é correcta, pero non ten un bo control sobre o son e fáltale resistencia.	A posición da embocadura permítelle ter o control sobre o son e a afinación cunha boa resistencia.	A posición da embocadura é adecuada, permítelle controlar perfectamente a calidade do son e a afinación ademais de ter flexibilidade na interpretación.
Porcentaxe					10 %
Son	Afinación	Non é consciente da afinación.	Comeza a ser consciente da afinación e a utilizar os mecanismos adecuados para conseguila.	Sente a afinación e adoita Controlala normalmente.	Domina e controla todos os aspectos da afinación.
	Vibrato	Non utiliza o vibrato.	Utiliza o vibrato, pero só de maneira artificial.	Utiliza o vibrato como recurso expresivo.	Enriquece o son e o fraseo utilizando o vibrato máis adecuado en cada momento.
	Emisión	Non ten un control axeitado na emisión.	A emisión comeza a ser precisa.	A emisión é precisa e estable en xeral, pero non en todos os rexistros nin en todas as dinámicas.	Controla e utiliza todos os tipos de emisión e aplícaas a todosos rexistros e dinámicas.
Porcentaxe					20 %
Dominio técnico	Dixitación e mecanismo	Non coordina o movemento dos dedos	Controla con regularidade o movemento dos dedos. Coñece as dixitacións e Utilízaas correctamente.	Controla o movemento dos dedos con regularidade e coñece diferentes dixitacións que utiliza na interpretación.	Controla e domina o movemento dos dedos con regularidade en todos os rexistros e coñece diferentes digitaciones.

	Tipos de articulación	Non é capaz de diferenciar os distintos tipos de articulación	É capaz de realizar con solvencia limitada os diferentes tipos de articulacións.	É capaz de realizar con independencia e soltura os diferentes tipos de articulacións adecuándose aos diferentes estilos do repertorio.	Domina toda a gama de articulacións con gran riqueza interpretativa e adecuándose aos diferentes estilos do repertorio.
	Agónica e dinámica	Non é capaz de realizar as mínimas Variacións agónicas e dinámicas	É capaz de producir diferentes agónicas e dinámicas, pero non as controla regularmente.	Ten unha gama agónica e Dinámica bastante diferenciada pero non a utiliza sempre que interpreta	Domina unha ampla gama de agónicas e dinámicas e é capaz de aplicala en calquera situación
	Legato	Presenta dificultade no legato de intervalos simples.	Liga con claridade os intervalos sinxelos pero os complexos carecen de limpeza	Liga en xeral con limpeza e á velocidade adecuada.	Controla o legato perfectamente en todos os rexistros e velocidades.
Porcentaxe					25 %
Interpretación	Coñecemento e adecuación aos estilos	Non adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais	Adapta lixeiramente a interpretación aos diferentes estilos musicais, aínda que non é capaz de diferenciarlos con claridade.	Adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais, non sempre é capaz de diferenciarlos e interpretalos con claridade, pero cumpre coas normas establecidas para cada estilo.	Adapta a interpretación aos diferentes estilos musicais, é capaz de diferenciarlos con claridade e interpretar todo o repertorio coas normas establecidas para cada estilo.
	Control rítmico	Non mide ben e non posúe control do pulso	Mide ben, aínda que con algún erro e pulso pouco estable.	A medida é precisa, pero os tempos non son sempre adecuados para o seu nivel.	A medida é sempre precisa e os tempos correctos para o seu nivel.
	Fraseo musical	A interpretación non ten en conta o fraseo musical.	Percíbese na interpretación unha liña de fraseo incipiente que comeza a marcar as formas.	A interpretación ten en conta o fraseo a nivel xeral, pero permanece demasiado vinculado ás indicacións escritas.	É capaz de realizar interpretacións expresivas, con fraseo musical propio, e obtén un bo equilibrio de niveis e calidades de son resultantes.
	Comprensión da estrutura formal da obra e o seu contexto histórico e estilístico	Non ten os Coñecementos sobre a estrutura formal nin o contexto compositivo das obras adecuados o seu nivel.	Recoñece a estrutura formal das obras con axuda do profesor e ten a información básica do seu contexto compositivo.	Recoñece con autonomía a estrutura formal das obras e obtén en por si a información do contexto das obras.	Recoñece con autonomía a estrutura formal das obras, coñece con precisión o contexto compositivo e aplica todo iso para lograr unha interpretación sólida e coherente, adecuada ao seu nivel
Porcentaxe					25 %
Coordinación no conxunto	Coordinación co pianista	Non existe coordinación co pianista	Existe coordinación co pianista acompañante.	Existe unha boa coordinación co pianista acompañante	A coordinación co pianista acompañante é excelente e o resultado é o adecuado segundo nivel.
Porcentaxe					10 %

Posta en escea	Interpretación e expresividade en público	Non logra unha Interpretación expresiva cando está ante o público, non é comunicativo e non transmite emoción a través das obras de repertorio	É pouco comunicativo cando está ante o público, pero logra transmitir certa expresión nas súas interpretacións.	É expresivo e comunicativo cando está ante o público, aínda que lle custa proxectar emoción e saber transmitir a expresión da música en todos os estilos.	Consegue expresarse a través da linguaxe da música en todos os seus estilos, logra transmitir a emoción en cada interpretación e é altamente comunicativo ante o público.
	Presencia escénica	Os protocolos da posta en escena non son adecuados (actitude persoal, saúdos, indumentaria, etc.).	Os protocolos da posta en escena son válidos, pero bastante mellorables en canto a actitude e presenza escénica.	Os protocolos da posta en escena son correctos Transmitindo unha boa imaxe no escenario.	A imaxe que proxecta no escenario é excelente e cumpre con todos os protocolos establecidos.
	Control escénico	Non é capaz de controlar a ansiedade escénica, ata o punto de que afecta negativamente á súa interpretación	É capaz de manter o control escénico, aínda que a interpretación vese minguada pola ansiedade escénica.	É capaz de controlar parcialmente a ansiedade escénica e defender boas interpretacións das obras.	É capaz de controlar a ansiedade escénica e transformala nunha experiencia positiva á hora de interpretar en público.
Porcentaxe					10 %

Programación Docente de Lectura a 1º vista y transposición											
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)											
1. Identificación e contextualización											
DISCIPLINA											
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	Todos excepto guitarra y música antigua.		
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva		
DEPARTAMENTO	Vento-Madeira							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ricardo Pazo García		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Rafael Yebra	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1	
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	1,5	1,5			Observacións	1º e 2º curso Itinerario Piano 3º curso resto de itinerarios	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA		
	ANTONIO FERNÁNDEZ				antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com						
2. Descriptor e competencias											
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016											
DESCRITOR	Práctica da lectura a 1ª vista. Desenvolvemento dos aspectos técnicos, da axilidade e o automatismo necesario para a comprensión e interpretación inmediata dun texto musical. Práctica da lectura e transposición de textos musicais a diferentes tonalidades. Análisis paramétrico de dificultades técnicas e aproximación para á repentización. Recoñecemento estilístico e relación con interpretación dos diferentes estilos.										
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos para a proba de acceso ó grao superior.										
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Especialidade de cada instrumento e música de cámara.										
TRANSVERSAIS	T1,3,6,13,15										
XERAIS	X1,2,3,13,21,24										
ESPECÍFICAS	EL 1,2,4,5,7,9										
3. Obxectivos											
DESCRIPCIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS		
-Aprender a ler a primeira vista con fluidez, baseándose na análise e na comprensión dos estilos das diferentes épocas e autores.											
- Desenvolver a habilidade de repentizar obras de dificultade progresiva, perfeccionando tanto a capacidade do,automatismo como a velocidade de lectura dun texto musical, transportando a distintas tonalidades e lendo en distintas claves.											
- Interpretar a primeira vista e transportar a parte correspondente de obras camerísticas ou fragmentos musicais que permitan a participación de 2 ou máis instrumentistas. No caso dos pianistas ademais, interpretación a primeira vista de melodías acompañadas repentizando vocalmente a melodía e acompañándose co piano ó mesmo tempo.											
- Desenvolver a comprensión inmediata dos elementos esenciais da textura musical (formal, harmónico, temático, etc.) e da súa interpretación a medida que se lé a obra.											
- Realizar o transporte de fragmentos ou obras de calquera tonalidade nun orden progresivo de dificultade. No caso dos pianistas ademais, transposición a primeira vista de melodías acompañadas entoando vocalmente a melodía e acompañándose co piano ó mesmo tempo.											
4. Contidos											
TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS							SESIÓNS			
1. Análise	1. Análise e comprensión dos elementos da partitura musical.							5			
2. Lectura a vista	2. Lectura a vista e interpretación de pezas de diferentes estilos							6			
3. Transporte	3. Coñecemento e práctica da transposición.							6			
Total de sesións por cuatrimestre									17		
5. Metodoloxía e Planificación Docente											
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS		HORAS NON PRESENCIAIS		TOTAL HORAS						
Avaliación inicial: (Segundo o establecido nas Resolución do 8 de setembro de 2021 da Secretaría Xeral de Educación Formación Profesional pola que se dictan instrucións para o desenvolvemento das Ensinanzas de Réxime Especial para o curso 2021-2022)	1		1		1						

Traballo na aula	17	17	17
Traballo persoal		70	
Exame	2		
Total de sesións por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
---------------------------	-------------------------	------------------------	-------------

ORDINARIA

AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)

Traballo persoal	Amosar ó longo del cuadrimestre unha capacidade de aprendizaxe progresiva, amosando o coñecemento dos transportes estudados e a correcta lectura e acompañamento a primeira vista.		
Exame	1- Realizar unha aproximación analítica a unha obra ou fragmento proposto. 2- Realizar correctamente a lectura a primeira vista dunha ou varias obras ou fragmentos, de diferentes estilos e formatos, incluíndo a melodía acompañada, amosando fluidez e comprensión do discurso musical. 3- Transportar correctamente a unha ou varias tonalidades dadas, unha obra ou fragmento, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.		

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dembro-)

Exame	1- Realizar unha aproximación analítica a unha obra ou fragmento dado 2- Realizar correctamente a lectura a primeira vista dunha ou varias obras ou fragmentos, de diferentes estilos e formatos, incluíndo a melodía acompañada, amosando fluidez e comprensión do discurso musical. 3- Transportar correctamente a unha ou varias tonalidades dadas, unha obra ou fragmento, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.		
Traballo persoal	Amosar ó longo do cuadrimestre unha capacidade de aprendizaxe progresiva, amosando o coñecemento dos transportes estudados e a correcta lectura e acompañamento a primeira vista.		

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

	(ver evaluación extraordinaria)		
--	---------------------------------	--	--

EXTRAORDINARIA

Exame	1- Realizar unha aproximación analítica a unha obra ou fragmento dado 2- correctamente a lectura a primeira vista dunha ou varias obras ou fragmentos, de diferentes estilos e formatos, incluíndo a melodía acompañada, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.. 3- Transportar correctamente a unha ou varias tonalidades dadas, unha obra ou fragmento, amosando fluidez e comprensión do discurso musical.		
-------	--	--	--

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

CAMPBELL, Scott (2016) Comparison of methods for sight-reading development utilizing collegiate saxophonist. DMA Dissertation. University of North Texas,

KEMBERT, John y VINALL, Gerome. Saxophone Sight-Reading. Vol 2. Ed. Schott

MOLINA, Emilio (2003) La lectura a primera vista y el análisis. En Música y Educación, Vol. 16, 2 nº54; pp73-90

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

Programación Docente de Pedagogía Saxofón

Enseñanzas Superiores de Música Título superior de música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PEDAGOXÍA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	SAXOFÓN	
CARÁCTER	B) Obligatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB			TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA					rafayebra@csmvigo.com				
	ANTONIO FERNÁNDEZ					antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com				

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T15
XERAIS	X5, X10, X19, X24, X25, X26
ESPECÍFICAS	E16

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Seleccionar e elaborar materiais de ensino/aprendizaxe en función dos diferentes graos e ciclos e /ou idades das ensinanzas musicais regradas e non regradas.	T1, T2, X25, X26, E16
Deseñar un proceso de avaliación sistemática das actividades utilizadas nas aulas que contemple aos alumnos, docentes, programacións e institucións implicados no proceso de ensino/aprendizaxe.	T15, X19,
Dominar as diversas posibilidades que nos ofrecen as novas tecnoloxías na preparación e impartición dos contidos.	T3, T4, X5, X24,
Argumentar e expresar verbalmente e por escrito os puntos de vista propios sobre as cuestións presentes nos principais textos de carácter pedagóxico referidos ao saxofón.	T8, X10, E16,

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Selección e elaboración de materiais didácticos	Revisión sistemática das principais coleccións de estudos e exercicios dos séculos XIX e XX. Elaboración dun conxunto de recursos materiais axeitados para un curso ou ciclo do Grao Elemental ou Profesional de Música. Análise do contido dos principais textos teórico-pedagóxicos en lingua castelá referidos ao saxofón.	8
Deseño de unidades didácticas	Elaboración dunha Unidade Didáctica destinada a un curso de Grao Elemental da especialidade. Elaboración dunha Unidade Didáctica destinada a un curso de Grao Profesional da especialidade. Elaboración dunha Unidade Didáctica destinada a un curso ou ciclo dunha Escola de Música.	4
Recursos musicais na WEB	Pescuda de material musical axeitado para o seu uso nas aulas nos foros especializados, WEBS de partituras gratuitas, YouTube, e recursos similares.	2
Desenvolvemento dunha clase práctica	Aplicación dos contidos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre nunha sesión práctica destinada a un discente da materia de "2o Instrumento" propia das especialidades de Composición - Musicoloxía - Pedagogía.	1
Argumentación e defensa dos puntos de vista propios sobre cuestións pedagóxicas.	Debate na aula sobre os diferentes tipos de recursos utilizados para a resolución concreta dun problema técnico dun alumno.	1
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación sobre contidos programados na materia.	10	30	40
Investigar sobre aspectos relacionados coas programacións docentes, materiais didácticos e unidades didácticas.	4	42	46
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas sobre diferentes metodoloxías e probas teóricas sobre contidos relacionados na materia.	2	2	4
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación. Traballo persoal.	Demostrar capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública dun pequeno traballo de investigación, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia de xeito orixinal, cun axeitado uso de fontes, evitando en todo momento o plaxio	T1, T2, T4, T15 X5, X24, X25, E16	40%
Proba práctica	Demostrar capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita. Ésta versará sobre contidos tratados durante o cuadrimestre	T3, T8, T15, X10, X19, X26, E16	60%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Traballo escrito	Demostrar capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita. Ésta versará sobre contidos tratados durante o cuadrimestre	T1, T2, T4, T15 X5, X24, X25, E16	50%
Proba escrita	Demostrar capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública dun traballo de investigación, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia de xeito orixinal, cun axeitado uso de fontes, evitando en todo momento o plaxio.	T3, T8, T15, X10, X19, X26, E16	50%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ASENSIO SEGARRA, MIGUEL. Adolphe Sax y la fabricación del saxofón. Rivera editores 1999.

ASENSIO SEGARRA, MIGUEL. Historia del saxofón. Rivera editores 2004^[1]_[SEP]

CHAUTEMPS, KIENTZY, LONDEIX. El saxofón. Labor 1998^[1]_[SEP]

HORWOOD, WALLY. Adolphe Sax 1814-1894. Egon Publishers Ltd 1992

ITURRALDE, P. Los armónicos en el saxofón. Musicinco, 1992^[1]_[SEP]

JURADO, J. Guia para la programación didáctica y las U.U.D.D. Dos acordes

KIENTZY, D. Saxologie. Nova música 1991.

KIENTZY, D. Les sons multiples aux saxophones. Salabert 1982^[1]_[SEP]

LONDEIX, J.M. 150 years of music for saxophone. Roncorp 1994^[1]_[SEP]

LONDEIX, J.M. Hello! mr. sax. Alphonse Leduc 1989^[1]_[SEP]

LONDEIX, J. M. Méthode pour étudier le saxophone. Henry Lemoine, 1997^[1]_[SEP]
PERRIN, M. Le saxophone, sa histoire, sa technique son utilisatin dans l'orchestre D'Aujourd'hui, Coll 1997
RONKIN, B. The orchestral saxophonist. Roncorp
ROUSSEAU, EUGENE. Marcel Mule: sa vie et le saxophone. Etoile Music 1982
^[1]_[SEP]TEAL L.. A arte de tocar o saxofón. Sumí-Bierchard-Music (Miami), 1997 Trad. por: Raúl Gutiérrez
JAMES C. UMBLE. Jean.Marie Londeix master of the modern saxophone. Roncorp, 2000

Bibliografía xeral:

BARRAUD H. Para comprender a música contemporánea. Laiovento, 1996^[1]_[SEP]
DIBELIUS, ULRICH. La música contemporánea a partir de 1945. Akal, 2004^[1]_[SEP]
FORDHAM, J.. Jazz. Raices, 1994^[1]_[SEP]
JURADO, J. Guia para la programación didáctica y las U.U.D.D. Dos acordes^[1]_[SEP]
LEHEMAN, A. (2007). Psychology for Musicians Understanding and Acquiring the Skills. Oxford UP^[1]_[SEP]
LOZANO RODRÍGUEZ, J. (2007, marzo 21). Bases psicológicas y diseño curricular para el grado elemental de música. Universitat de València, Valencia.
McGILL, D. (2007). Sound in Motion: a Performer's Guide to Greater Musical Expression. Bloomington: Indiana University Press.
MICHELS, ULRICH. Atlas de música 1 e 2. Alianza Música, 1992
MORGAN, ROBERT P. La música del siglo XX. Akal 1994.

Revistas e periódicos especializados:

Les cahiers du saxophone

ASAFRA^[1]_[SEP]

ASE^[1]_[SEP]

APES

Quodlibet

BOE e DOG.

Recursos web:

Existen unha gran cantidade de páxinas na rede entre as que destacamos:

www.adolphesax.com

www.classicsax.com

www.dornpub.com/sax

Programación Docente de Instrumento Principal (Saxofón)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA											
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	SAXOFÓN		
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual		
DEPARTAMENTO	PEDAGOXÍA							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	0,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3	3			Observacións		
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA					rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ					antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas no instrumento e o coñecemento dos diferentes criterios interpretativos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Non se precisan coñecementos previos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T15
XERAIS	X1, X3, X6, X11, X21, X24
ESPECÍFICAS	EP4

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos e expresivos relacionados coa calidade sonora especialmente a afinación e as dinámicas en tódolos rexistros do instrumento.	T3, T5, X1, X21,
2. Aplicar a análise no estudo técnico e expresivo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, X1,
3. Desenvolver as capacidades artística, musical e técnica, que permitan abordar a interpretación do repertorio.	T2, X3, X11, X24, EP4
4. Interpretar obras e/ou estudos contemporáneos de dificultade axeitada ao nivel con respecto ao texto e coñecemento da linguaxe utilizada.	T15, X3, X6, X11, EP4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Estudo da técnica	1.1 O son: timbre, dinámicas, flexibilidade, serie armónica, sostenuto, textura 1.2 As escalas: tonalidades, articulación, velocidade, intervállica. 1.3. Interrelación entre afinación e dinámicas. 1.4 Homoxeneidade entre rexistros	TODAS
Análise da frase musica	2.1 Coñecemento das linguaxes utilizada nos estudos e obras propostos. 2.2 Análise de partituras. Contextualización, análise formal, armónico e estilístico dunha das partituras estudadas	TODAS
Lectura á vista	3.1 Práctica da lectura a vista: recursos. 3.2 Exercicios prácticos	TODAS
A memoria musical	4. 1 Análise de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, ect. 4. 2 Adestramento progresivo da memoria	3
A audición pública	5.1 Normas de comportamento a seguir nas audicións e concertos tanto en calidade de interprete como de ointe	3
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias e de consolidación. Execución de escalas e os seus respectivos arpejos en distintas combinacións e articulacións a petición do profesorado segundo o programado no cuadrimestre. Introducción aos estudos e obras programados no cuadrimestre. Traballo desenvolvido nas clases e na práctica individual, nas que se presentarán os estudos e obras .	12	54	66
Actividades extraacadémicas. Investigar sobre aspectos inherentes ao feito musical que nos axuden a conseguir unha interpretación de calidade e interese artístico. Lectura e análise bibliográfico de intérpretes e compositores, diferentes manuais de estética e historia da música. Asistir tanto no propio centro coma fóra deste a cursos, concursos, conferencias, exposicións, congresos e diferentes	2	12	14

actividades de interese para a formación do alumnado Escoitar audicións de diferentes interpretes das obras estudadas e doutras de interese xeral para o alumnado tanto para saxofóns como doutros instrumentos de diferentes formacións e estéticas.			
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Audición pública - 3. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas (avaliación de técnica e interpretación) mediante recitais e audicións públicas e observación na clase, probas teóricas e intercambios orais, realización de traballos de búsqueda de información e investigación.	2	8	10
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación. Traballo persoal.	Demostrar a adquisición de competencias e o grao de consecución dos obxectivos formulados na presente programación.	T1, T2, X1, X21, X24	40%
Audición pública.	Consistirá en dúas partes, unha proba técnica na que se valorarán exercicios técnicos propostos polo profesor e traballados ao longo do cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 20%. Audición pública na que presentará a lo menos dous estudos e dúas obras. Esta proba terá unha ponderación do 40%.	T3, T6, T15, X3, X6, X11, X21, EP4	60%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Audición pública	Consistirá en dúas partes, unha proba técnica na que se valorarán exercicios técnicos propostos polo profesor e traballados ao longo do cuadrimestre. Esta proba terá unha ponderación do 20%. Audición pública na que presentarán a lo menos dous estudos e dúas obras. Esta proba terá unha ponderación do 40%.	T3, T6, T15, X3, X6, X11, X21, EP4	60%
Exame escrito	Demostrar o coñecemento sobre contidos técnicos e de interpretación sobre obras e estudos propostos no cuadrimestre. Presentar un traballo escrito cuxa temática esté relacionado cos contidos do curso.	T1, T2, X1, X21, X24	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Métodos:

El saxofón ameno. (Edit. H. Lemoine) J.M. Londeix Cuaderno 2º/ Cahier 3º. Estudios 1 al 15.

Técnica de base. (Edit. Real Musical) M. Miján Vol. 1º y 2º

32 Pièces Variées. (Edit. Combre) M.Mériot Estudios 1 al 16

Obras:

Chanson et Passepied. (Edit. Lemoine) J. Rueff Saxofón Alto y Piano

Petite Fantaisie Italienne. (Edit. Leduc) H. Ackermans Saxofón Alto y Piano

Mélopee. (Edit. Leduc) A. Weber Saxofón Alto y Piano

4º Sonata. (Edit. Leduc) J.S.Bach Saxofón Alto y Piano

Aria. (Edit. Leduc) E. Bozza Saxofón Alto y Piano

Sonatine Sportive. (Edit. Leduc) Techerepnine Saxofón Alto y Piano

Mussette de Taverny. (Edit. Leduc) H. Ackermans Saxofón Alto y Piano

Pieza en Forma de Habanera. (Edit. Leduc) M. Ravel Saxofón Alto y Piano

Improvisación III (Edit. Leduc) R. Noda Saxofón Alto solo

Seaodie I. (Edit. Billaudot) F. Rossé

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

Piezas Características en forma de suite (Edit. Leduc) P. M. Dubois "A la rusa" Saxofón Alto y Piano
Petite suite latine (Ed. Lemoine) J. Naulais Saxofón Alto y Piano

Programación Docente de TÉCNICAS DE CONTROL EMOCIONAL E CORPORAL										
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)										
1. Identificación e contextualización										
DISCIPLINA TÉCNICAS DE CONTROL EMOCIONAL E CORPORAL										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	SAXOFÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafayebra@csmvigo.com					
	ANTONIO FERNÁNDEZ				antonio_fdez_sanchez@csmvigo.com					
2. Descritor e competencias										
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016										
DESCRITOR	Coñecemento básico da estrutura e función do aparato locomotor e do sistema nervioso. Desenvolvemento de hábitos posturais correctos que minimicen o risco durante a interpretación. Técnicas de respiración, relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e memoria aplicadas ó estudo e a actuación en público									
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior									
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS										
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T7, T11, T13, T15									
XERAIS	X8, X21, X24, X25									
ESPECÍFICAS	E14, E16, E18, E110,									
3. Obxectivos										
DESCRIPCIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS	
Observar e valorar as situacións específicas producidas pola ansiedade na interpretación e na actuación en público.									T1, T6, T7, X8, X24, E16,	
Recoñecer a sintomatoloxía específica do instrumentista fronte ao seu propio instrumento									T3, T6, X8, X25,	
Coñecer e aplicar as principais técnicas de autocontrol emocional existentes adaptada ao instrumento									T2, T11, T13, T15, X8, X21, E14, E18, E110	
4. Contidos										
TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS							SESIÓNS	
Respiración		1.1 Tipos de respiración - 1.2 Papel da respiración na ansiedade e na relaxación.							8	
Hábitos posturais		2.1 Posición sentada - 2.2 posición de pé.							4	
A ansiedade e o estrés		3.1 Visualización como medio para a relaxación e autocontrol.							2	
Técnicas de relaxación e autocontrol .		4.1 Principais técnicas de relaxación e autocontrol. - 4.2 Principios básicos de cada técnica							2	
Total de sesións por cuadrimestre									16	
5. Metodoloxía e Planificación Docente										
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN							HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS	
Actividades introdutorias e de consolidación. Práctica de diferentes exercicios de respiración, relaxación e control dos músculos que interveñen na práctica instrumental.							18	14	32	
Investigar sobre aspectos inherentes ao coñecemento do corpo humano e a necesidade de control dos diferentes músculos que interveñen na práctica instrumental. Lectura e análise bibliográfico de manuais de técnicas de control mental e corporal.							12	12	24	
Actividades de avaliación. 1.Probas de avaliación - 2. Audición pública - 3. Revisión de probas. Consistirán en probas prácticas (avaliación de técnica e interpretación) mediante recitais e audicións públicas e observación na clase, probas teóricas e intercambios orais, realización de traballos de búsqueda de información e investigación.							2	2	4	
Total de horas por cuadrimestre									60	
6. Avaliación										
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN		CRITERIOS DE AVALIACIÓN					COMPETENCIAS AVALIADAS		PONDERACIÓN	

ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación. Traballo persoal.	Demostrar as capacidades necesarias para o desenvolvemento dos exercicios propostos, con interese e a concentración para unha correcta postura na práctica instrumental.	T1, T2, X8, EI6,	50%
Proba práctica	Demostrar hábitos posturais axeitados tanto en grupo como individual, e posta en escea para audicións e concertos. Demostrar os coñecementos teóricos e prácticos necesarios para o desenvolvemento de hábitos posturais correctos na práctica instrumental.	T3, T6, T7, T11, T13, T15, X21, X24, X25, EI4, EI8, EI10	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		
EXTRAORDINARIA			
Audición	Demostrar a adquisición das competencias necesarias relacionadas con hábitos posturais para presentar un programa de audición. Para a avaliación deste criterio programanse dúas probas específicas: Proba técnica con exercicios técnicos propostos polo profesor relacionados con hábitos posturais, control corporal e mental. Audición pública. Valoraranse os hábitos posturais tanto en grupo como individual e a posta en escea para audicións e concertos. A audición pública: o alumnado en calidade de intérprete e ointe. Presentar un programa de concerto orientado polo/a titor/a segundo os contidos desenvolvidos no cuadrimestre.	T3, T6, T7, T11, T13, T15, X21, X24, X25, EI4, EI8, EI10	50%
Proba escrita	Demostrar o coñecemento sobre contidos propostos no cuadrimestre. Presentar un traballo escrito relacionado cos contidos presentados no cuadrimestre.	T1, T2, X8, EI6,	50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
<p>Arrazola Belda, J. - Los hábitos posturales en la práctica del saxofón: guía de ejercicios para mejorar el control del cuerpo y la interpretación musical. L. del profesor. Maestro,2006</p> <p>Arrazola Belda, J. - Los hábitos posturales en la práctica del saxofón: guía de ejercicios para mejorar el control del cuerpo y la interpretación musical. L. del alumno. Maestro,2007</p> <p>Bang-Rouhet, P. (2009). ¿Qué nos jugamos cuando hablamos en público? comprende su miedo escénico y cómo controlarlo. Barcelona: Alienta.</p> <p>Dalia Cirujeda, G. (2004). Cómo superar la ansiedad escénica en músicos: un método eficaz para dominar los «nervios» ante las actuaciones musicales. Mundimúsica.</p> <p>Dalia Cirujeda, G. (2006). El músico: una introducción a la psicología de la interpretación musical. Alcorcón (Madrid): Mundimúsica.</p> <p>Green, B. (1986). The inner game of music (1o ed.). Garden City N.Y.: Anchor Press/Doubleday.</p> <p>Green, B. (1991a). The inner game of music workbook: for band. Chicago: GIA Publications,.</p> <p>Green, B. (1991b). The inner game of music workbook: for full orchestra. Chicago: GIA Publications,.</p> <p>Jaen, R. (1992). Patología de tronco y miembros superiores en músicos profesionales. Revista de la Sociedad Médica Hospital San Juan de Dios.</p> <p>Kaspersen, M. (s.f.). Estudio de la ansiedad producida por la actuación entre los estudiantes de música noruegos. The European journal of psychiatry (edición en español). Kovács,</p> <p>G. (2010). Ejercicios preparatorios para instrumentistas: (método Kovács). Barcelona: Graó.</p> <p>Lehmann, A. (2007). Psychology for musicians understanding and acquiring the skills. Oxford [New York]: Oxford University Press.</p> <p>Marinovic, M. (s.f.). La ansiedad escénica en intérpretes musicales chilenos. Revista musical chilena.</p> <p>Rosset i Llobet, J. (2010). El cuerpo del músico: manual de mantenimiento para un máximo rendimiento (1o ed.). Badalona: Editorial Paidotribo.</p> <p>Rosset Llobet, J. (2005). A tono: ejercicios para mejorar el rendimiento del músico (1o ed.). Barcelona: Editorial Paidotribo.</p> <p>Rubio Condado, M. (2004). Control del miedo escénico: guía práctica para músicos con ejercicios progresivos. [Soria]: Rubio Condado.</p> <p>Ruiz Ramos, G. (2000). Amo hacer música: yogaterapia específica para los profesionales de la música (1o ed.). Madrid: Mandala.</p> <p>Sardà Rico, E. (2003). En forma: ejercicios para músicos. Barcelona: Paidós.</p> <p>Sloboda, J. (1987). The musical mind: the cognitive psychology of music. Oxford [Oxfordshire] New York; Oxford University Press.</p>			

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

Programación Docente Do Traballo Fin de Estudos (TFE) SAXOFÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE SAXOFÓN

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafaelyebra@csmvigo.com				Venres 13:30h-14:30h	
	ANTONIO FERNÁNDEZ				antonio_fdez-sanchez@csmvigo.com				Mércores 13:30h-14:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E110

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretar un recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS
Defender un traballo académico (TA) que versará sobre diversos aspectos do repertorio proposto do seu instrumento ou outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Técnica	O son: timbre, dinámicas, flexibilidade de intervalos, serie armónica, articulacións, textura Respiración, capacidade pulmonar, articulación, velocidade, homoxeneidade entre rexistros, pulsación, interrelación entre afinación e dinámicas.	
Interpretación	Coñecemento das linguaxes utilizadas nos estudos e obras propostos. Recursos expresivos e técnicos nos textos musicais do saxofón clásico. Recursos expresivos e técnicos en obras e estudos contemporáneos.	
A audición pública.	Normas de comportamento a seguir nas audicións e concertos tanto en calidade de interprete como de ointe	
Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
Recital público	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descansoopcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en	

	desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
Exposición e defensa do TA	<p>O TA deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) • Índice • Introdución (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía <p>Anexos documentais (opcional)</p>	
Exposición e defensa do TA	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
Total de sesións por cuatrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Tutorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de tutorías realizadas		6-20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2	16	18
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1	20	24
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pesquisa e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total de horas por cuatrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA , seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluírá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais 	TODAS	20%
Recital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, <i>tempi</i>, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e dominio das técnicas propias da música de vanguardia (de ser o caso). 2. Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentación, 	TODAS	80%

	<p>do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación.</p> <p>2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical.</p> <p>2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación.</p> <p>3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público.</p> <p>3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso).</p> <p>3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.</p>		
--	--	--	--

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).